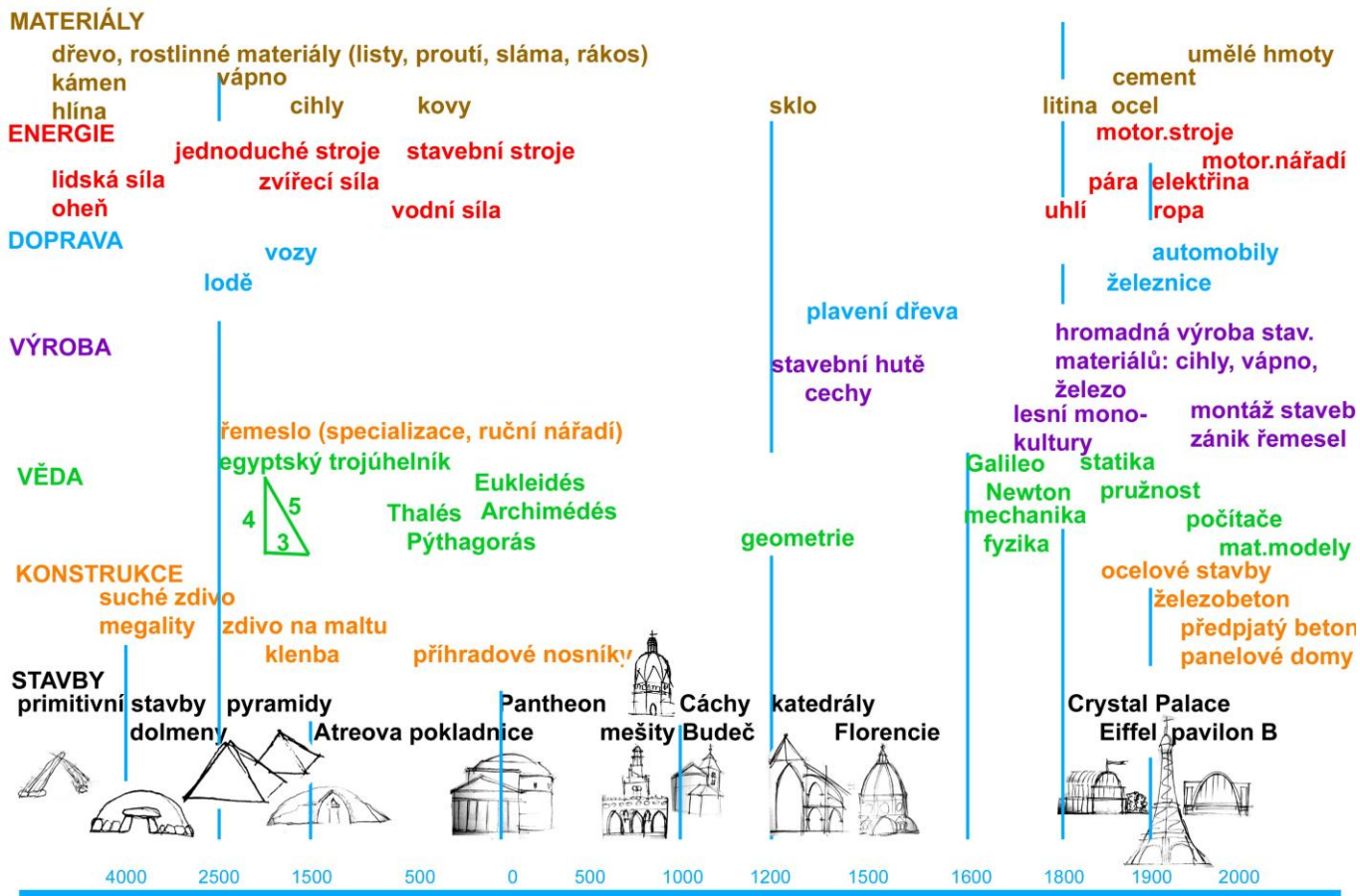

ZDIVO

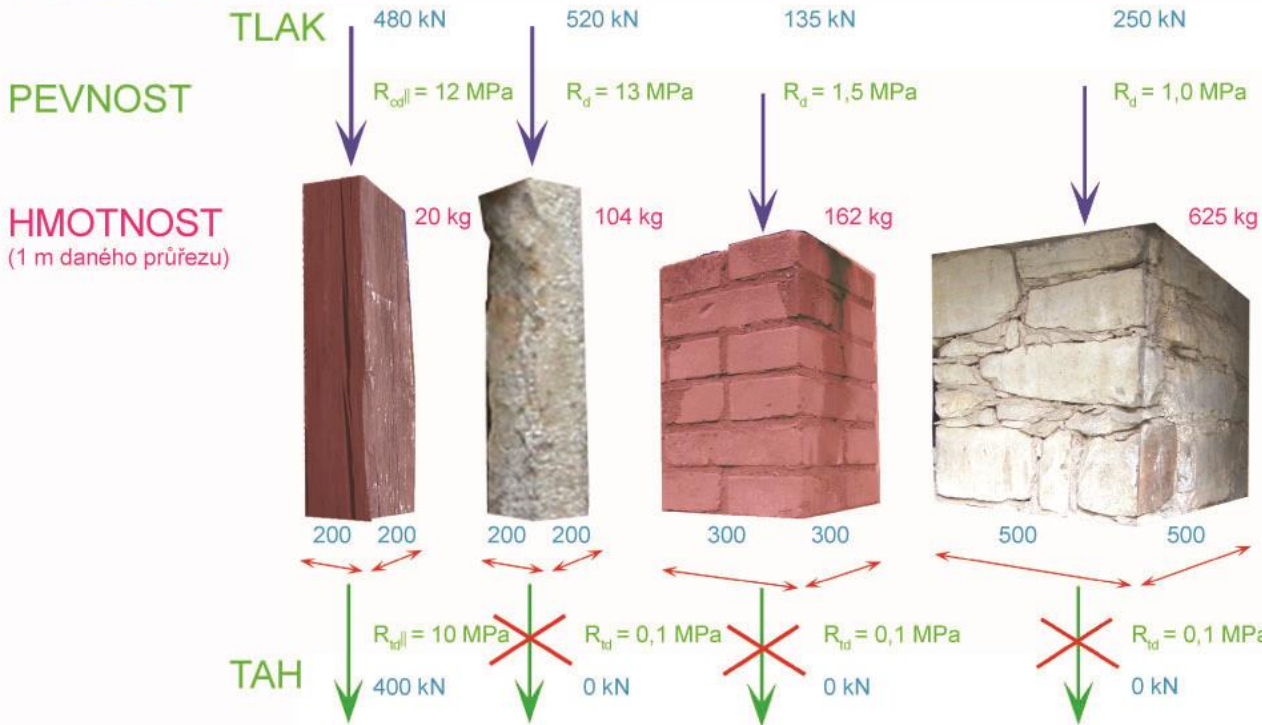
Jan Vinař

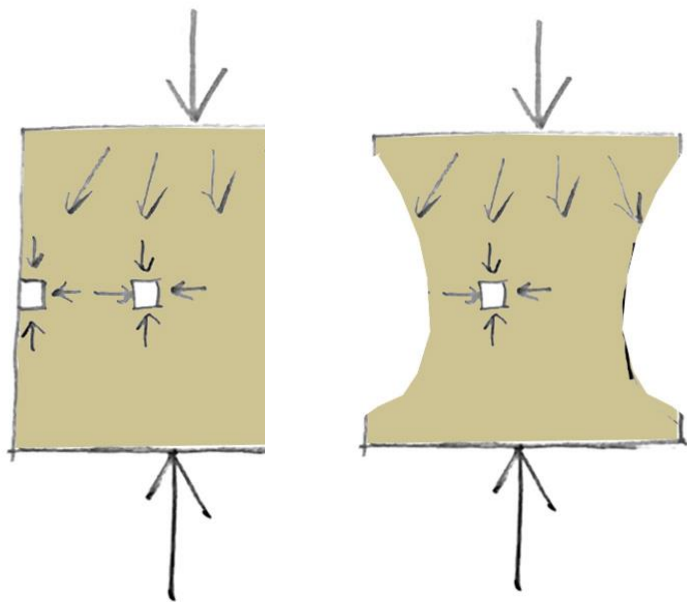
Sv. Jur, 12. března 2026

SCHEMATICKÁ HISTORIE STAVITELSTVÍ

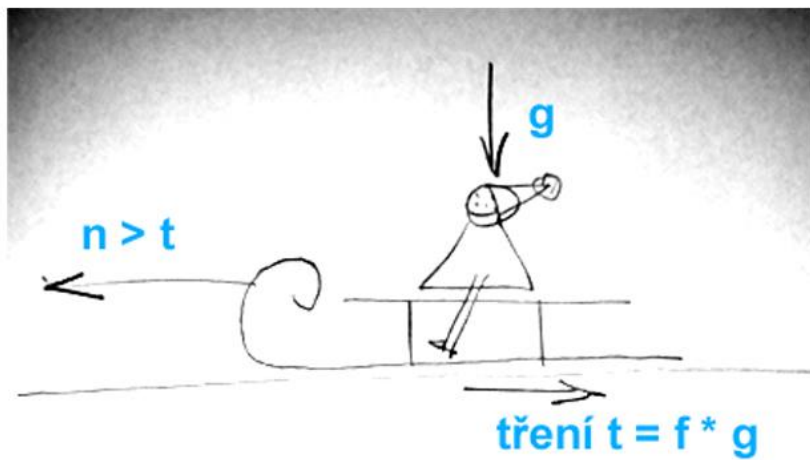
ÚNOSNOST (daného průřezu)

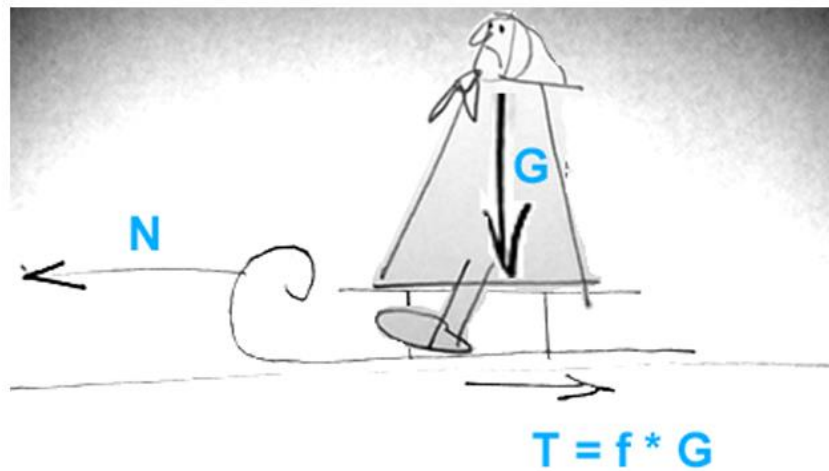

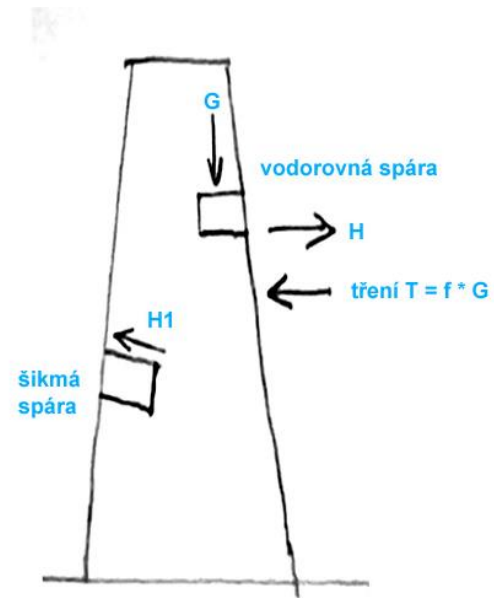
Vodorovné síly ve zdivu (3)

Tření (2)

$$T > t$$

Compressive strength of stone masonry (Czech standard) -2

Tab. 2B – pokračování

10,0 5,0 2,5 1 0,5 0,1

strength of mortar

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Řádkové ^{4B)} 5 ^{B)} čisté podle ČSN 73 2310 coursed masonry plain	$h_1 > 150$	110	6,3	6,0	5,4	5,1	4,8	4,2	3,2
		80	5,1	4,8	4,5	4,2	3,6	3,3	3,0
		40	3,2	2,8	2,6	2,4	2,2	2,0	1,7
		20	2,2	1,9	1,8	1,6	1,5	1,3	0,9
		10	—	1,5	1,4	1,2	1,1	1,0	0,6
Řádkové ^{6B)} hrubé podle ČSN 73 2310 coursed masonry coarse		110	4,7	4,5	4,0	3,8	3,6	3,2	2,9
		80	3,8	3,6	3,4	3,2	2,7	2,5	2,2
		40	2,3	2,1	1,9	1,8	1,7	1,5	1,3
		20	1,6	1,4	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9
		10	—	1,1	1,0	0,9	0,8	0,7	0,5
Lomové a kyklopské podle ČSN 73 2310 rubble work	110	—	2,2	1,6	1,0	0,7	0,5	0,3	
	80	—	2,0	1,4	0,9	0,6	0,4	0,2	
	40	—	1,3	1,0	0,7	0,5	0,3	0,1	
	20	—	0,8	0,7	0,56	0,43	0,23	0,1	
	10	—	—	0,6	0,5	0,4	0,2	0,1	

ČSN 73 1101 - Značub

1^{B)} Viz čl. 31.

2^{B)} Viz čl. 31.

3^{B)} Při výšce kvádrů h_1 rovné 200 mm a větší, avšak menší než 600 mm, se výpočtové pevnosti násobí součinitelem (úsilně rovinným) $k_2 = 0,64 + 0,0009(h_1 - 200)$, kde h_1 je v mm (např. při $h_1 = 300$ mm je $k_2 = 0,73$). Při výšce kvádrů h_1 větší než 1000 mm se výpočtové pevnosti násobí součinitelem $k_{2d} = 1,1$.

4^{B)} Jestliže se pro řádkové čisté zdvo použijí kopsky s ložnými plochami čisté špicovanými (stupeň 091 podle ON 72 1805, hloubka prohlubni nejméně 15 mm), násobí se výpočtové pevnosti součinitelem $k_{2d} = 1,12$.

5^{B)} Též svisle provazované řádkové zdvo.

zdivo z hrubých kvádrů (R_{hr})
coursed ashlar work R2

zdivo z jemných kvádrů (R_{je})
plain work R3

lomové zdivo (R_{lo})
rubble work R1

Pevnost zdiva (R)
 $R1 < R2 < R3 < R4$
 $R_{lo} < R_{hr} < R_{je} < R_{pr}$

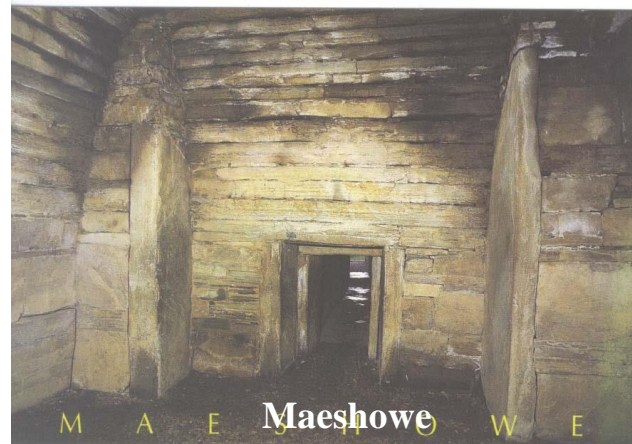
Compressive strength of masonry (R)
Thin joints – greater strength

suché zdivo (R_{su})
dry masonry R4

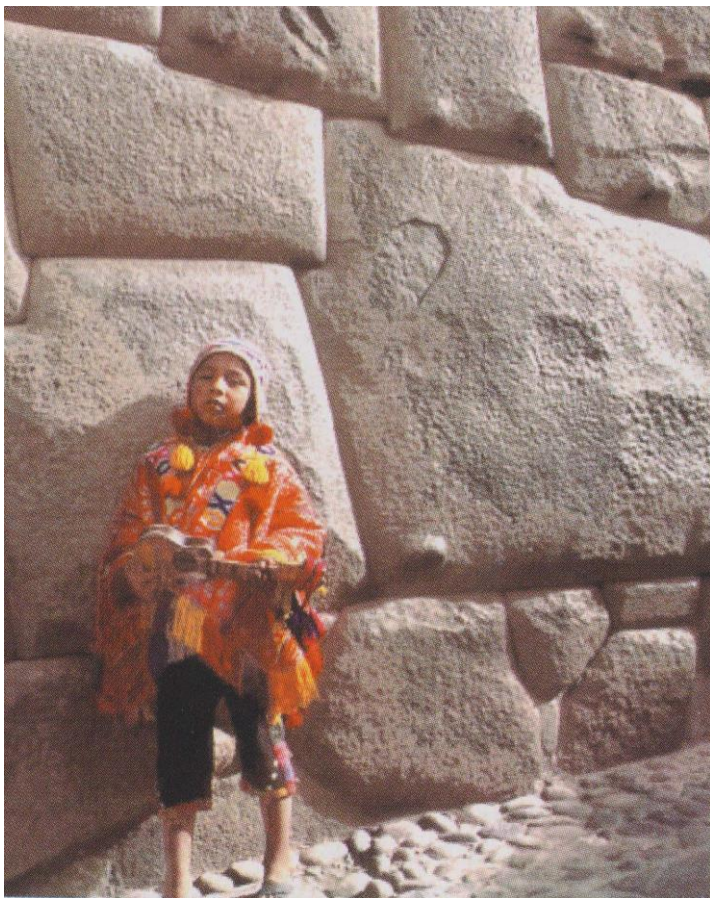

přesné suché zdivo (R_{pr})
(Machu Picchu) dry plain work

Shetlandy 4000 – 3000 př. Kr.

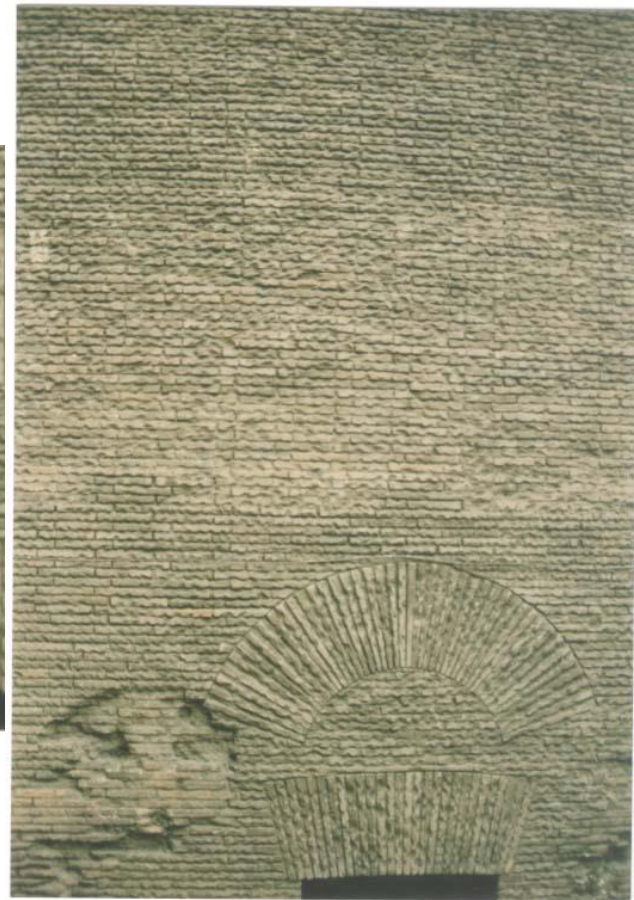
M A E S H O W E

Peru

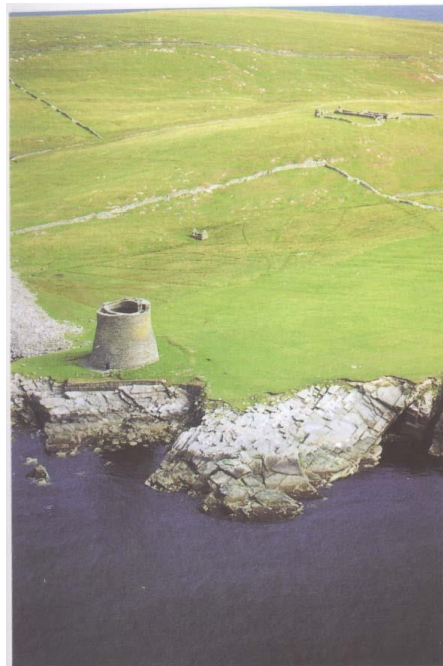

Pantheon

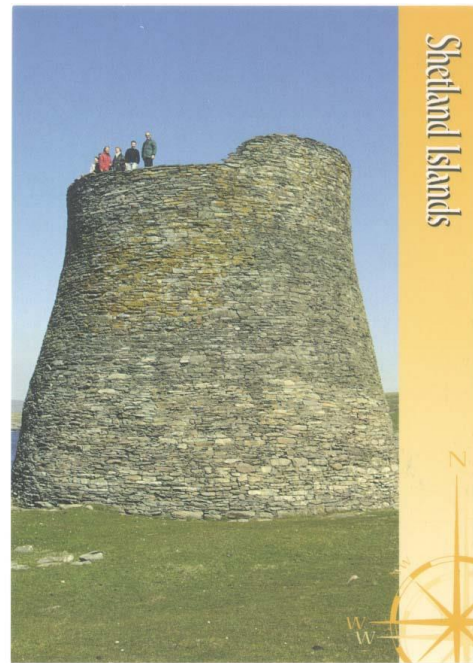

The tumulus of Dissignac

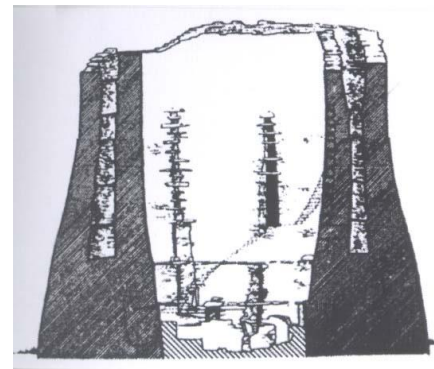

Bretagne
4000 – 3000 př. Kr.

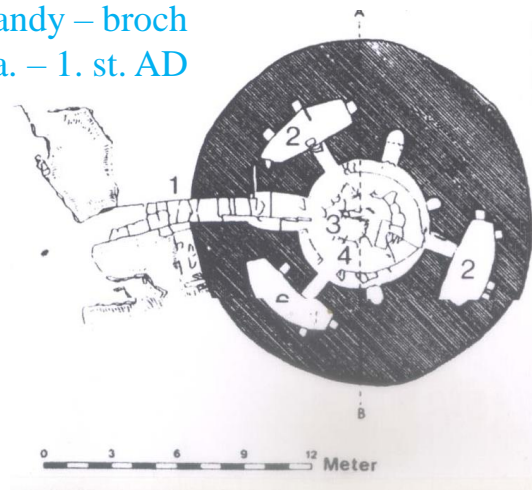
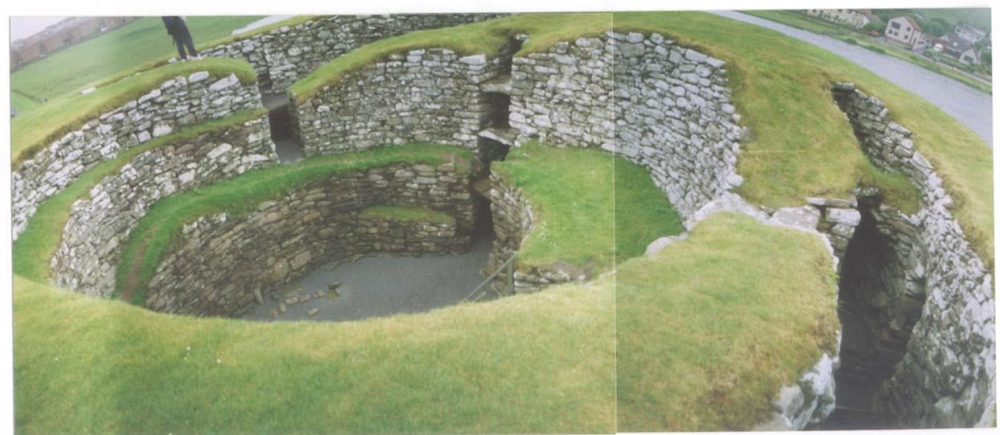

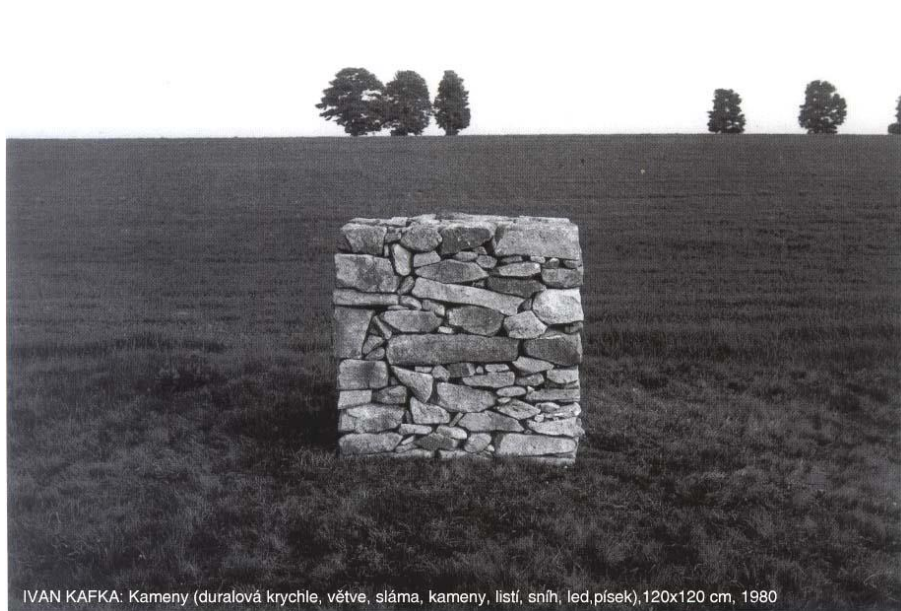
Shetland Islands

Shetlandy – broch
1. st. a. – 1. st. AD

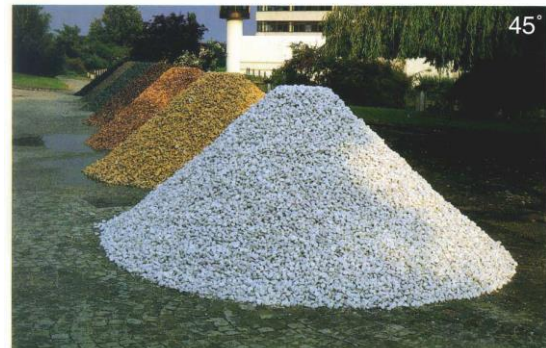

Shetlandy – broch
1. st. a. – 1. st. AD

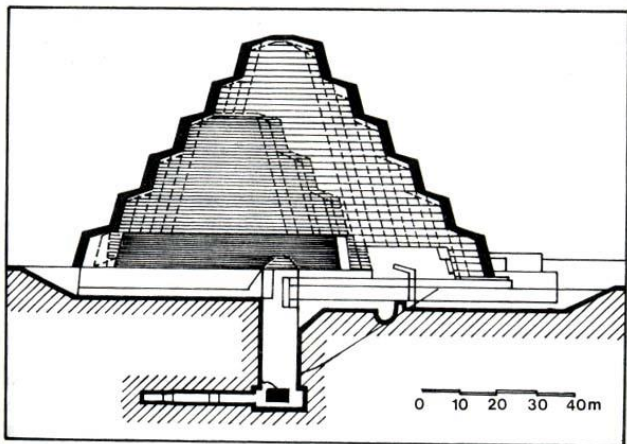
IVAN KAFKA: Kameny (duralová krychle, větve, sláma, kameny, listí, sníh, led, písek), 120x120 cm, 1980

IVAN KAFKA:
Skutečnost a sen, 1990
300x750 cm
realizace v Rakousku,
vrchol v SRN

7 kamenných hromad
pro Stein, 1988
Carrara, Giallo mori,
Rosso Verona, Marone,
Verde alpi, Schremser,
Kamenné uhlí,
56 tun

Ivan Kafka
20. století

Džoserova pyramida. Průřez zobrazující jednotlivá stadia výstavby (Po-

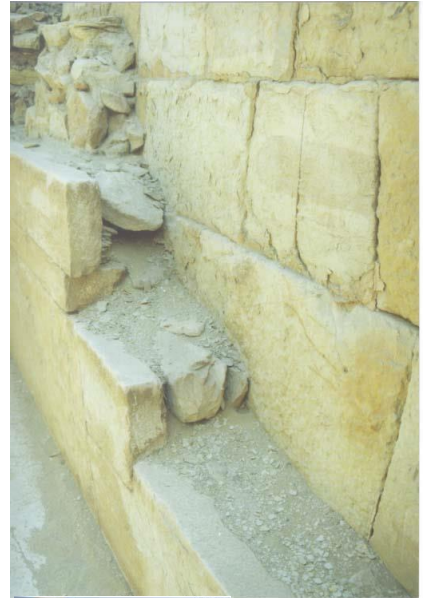

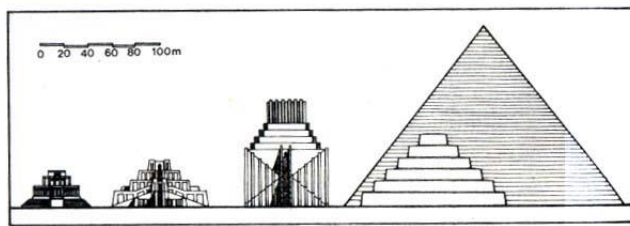
Sakkára 2300 př. Kr.

GÍZA

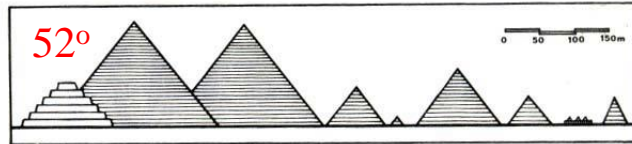

ABŮ-SÍR, Ptahšesepsova mastaba

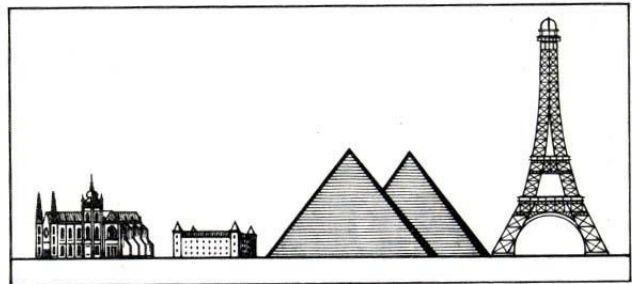

Mezopotamské zikkuraty a egyptské pyramidy, srovnání. Zleva doprava: Anův zikkurat v Eridu, Inannin zikkurat v Uruku, zikkurat Etemenanki v Babylóně (tzv. Babylónská věž), Džoserova a Chufेova pyramida

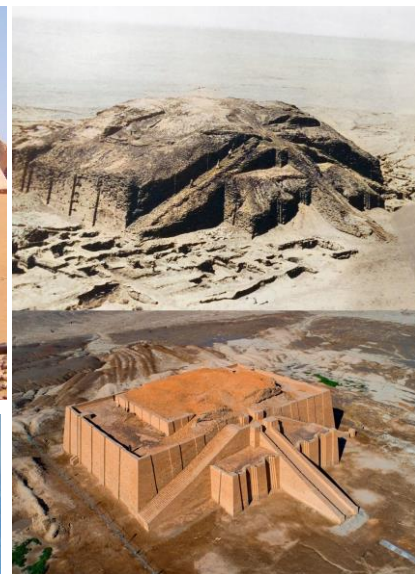

Srovnání některých pyramid. Zleva doprava: Džoserova u Sakkáry, Chufेova a Chafreova u Gízy, Sahureova (se satelitní) u Abúsíru, Senvosreta III. u Dášúru, Chendžerova u Sakkáry, malé pyramidy v Dér el-Medíne, Cestiova v Římě

Srovnání pyramid s některými stavbami. Zleva doprava: Svatovítský chrám, Bratislavský hrad, Chufеova (Cheopsova) a Chafreova (Chefrénova) pyramida, Eiffelova věž

Pyramidy v Núbii (60° až 70°)

Zikkurat v Uru -2 100 př.Kr

Cestiova pyramida v Římě (60°)-12 př.Kr.

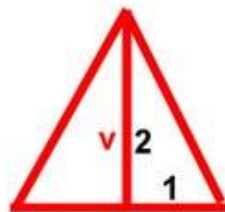
Pieter Brueghel: Babylónská věž -1563

Tab. 9. SOUČINITEL TŘENÍ μ

Druh tření		μ	
		Povrch třecích ploch	
		suchý	mokrý
zdivo po zdivu	masonry	0,70	0,60
dřevo po zdivu	wood on masonry	0,60	0,50
ocel nebo litina po zdivu	steel on masonry	0,45	0,35
zdivo po písku a štěrkú	masonry on sand	0,60	0,50
zdivo po hlinité zemině	masonry on soil	0,55	0,40
zdivo po jílovité zemině	masonry on clay	0,50	0,30
zdivo po lepence	masonry on felt	0,60	0,50

dry surface wet

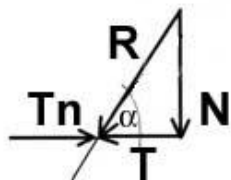
coefficient of friction (μ)

$a = v$ ("gotický" trojúhelník)

$\cotg \alpha = 1/2$ $\alpha = 63,43^\circ$

$t > 0,5$ (koef. tření ve zdivu)

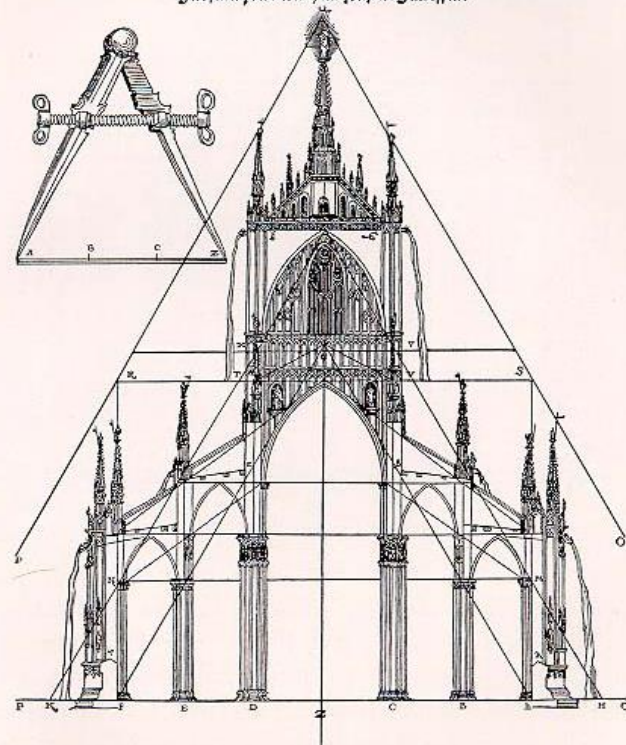

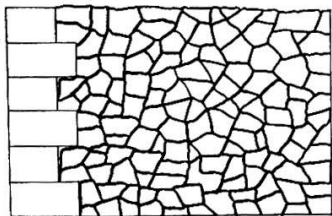
$T_n > T = 1/2 N$

"Gothic" triangle is stable

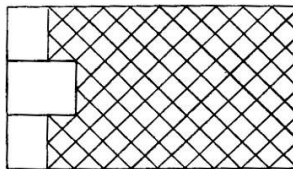
– the friction T_n is greater or equal horizontal thrust T

Das Erste Buch Vieruñ
Künstliche aufreißung der Orthographi oder aufziehens des obgesetzten Grundes oder Jchnographi nach dem Teutschen Steinmeyer Grund des Triangels/mit sonderlichem fleiß abgemessen.

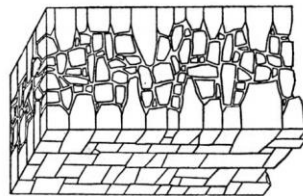

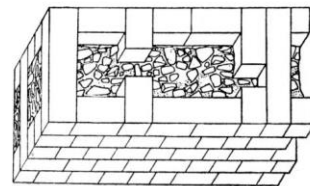
Opus incertum

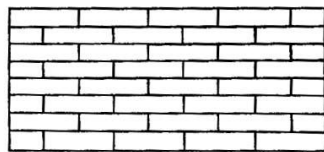
Opus reticulatum.

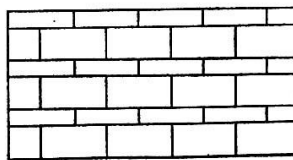
13. Enplekton tradičního (staršího řeckého) typu.

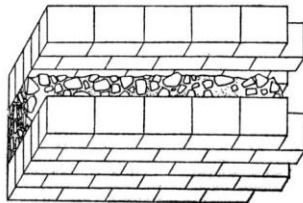
15. Řecké enplekton.

Isodomon.

Pseudoisodomon.

14. Římské enplekton.

Pompei

ŘÍMSKÉ ZDIVO

UPEVNĚNÍ OBKLADŮ
(STĚN DÓRSKÝCH PILÍŘŮ)

OSTIA

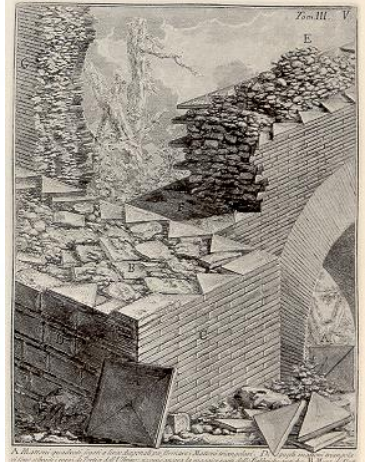

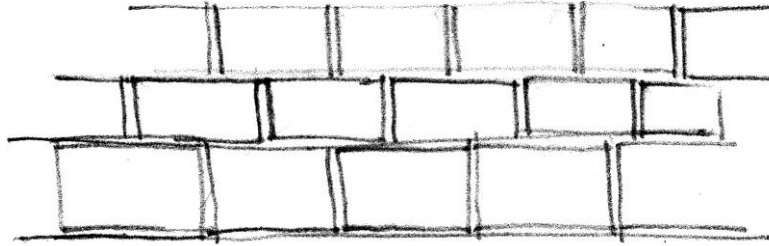
AQUA CLAUDIA

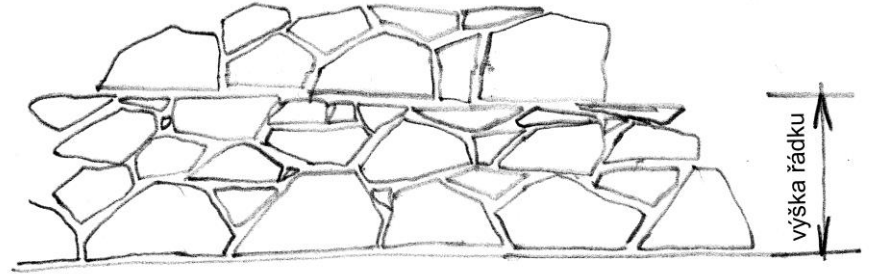
CAPRI

Piranesi →

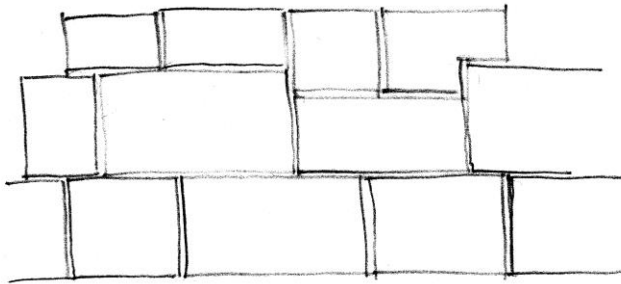

08/str.27-b Kvádřové zdivo

08/str.27-c Řádkové lomové zdivo

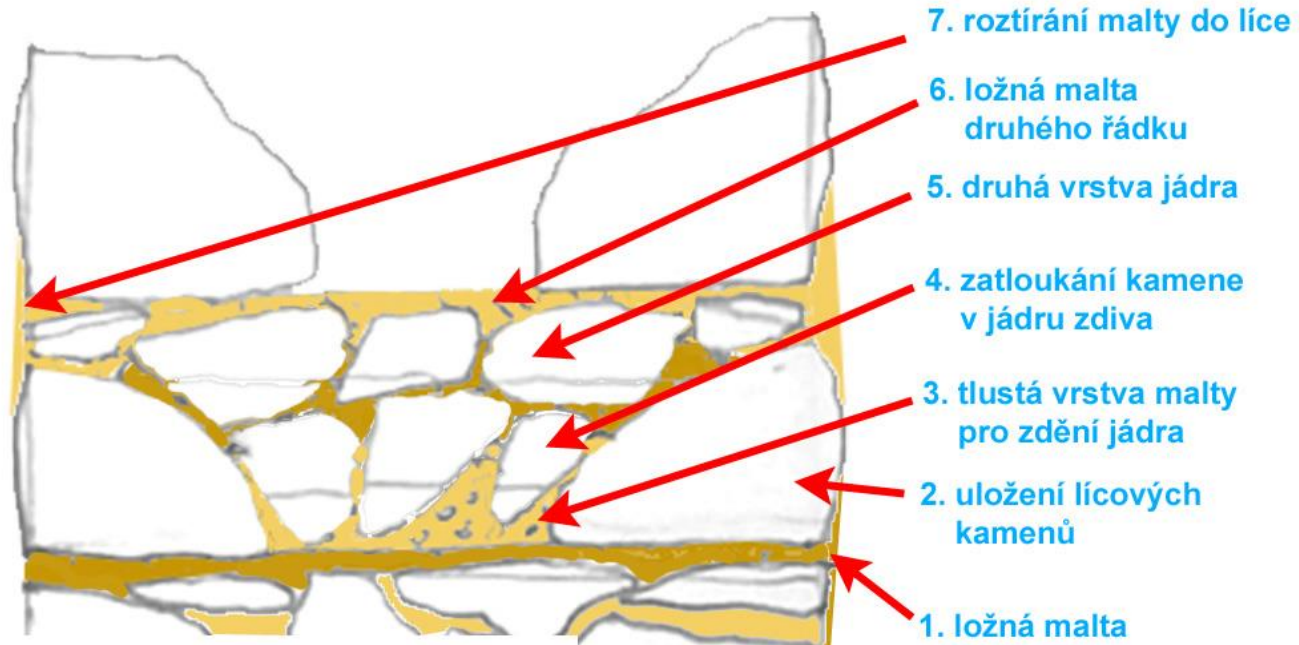
08/str. 27-a Kvádřové zdivo z přesných kvádrů tesaných kameníky na míru

Compressive strength of stone masonry (Czech standard) -2

Tab. 2B – pokračování

100 50 25 1 0,1 0,1
strength of mortar

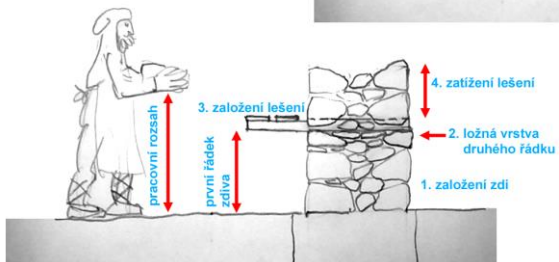
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Řádkové^{4B)} čisté podle ČSN 73 2310 coursed masonry plain	$h_1 > 150$	110	6,3	6,0	5,4	5,1	4,8	4,2	3,2	
		80	5,1	4,8	4,5	4,2	3,6	3,3	3,0	
		40	3,2	2,8	2,6	2,4	2,2	2,0	1,7	
		20	2,2	1,9	1,8	1,6	1,5	1,3	0,9	
		10	—	1,5	1,4	1,2	1,1	1,0	0,6	
Řádkové^{5B)} hrubé podle ČSN 73 2310 coursed masonry coarse	$h_1 > 150$	110	4,7	4,5	4,0	3,8	3,6	3,2	2,9	
		80	3,8	3,6	3,4	3,2	2,7	2,5	2,2	
		40	2,3	2,1	1,9	1,8	1,7	1,5	1,3	
		20	1,6	1,4	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9	
		10	—	1,1	1,0	0,9	0,8	0,7	0,5	
Lomové a kyklopské podle ČSN 73 2310 rubble work	$h_1 > 150$	110	—	—	—	—	1,0	0,7	0,5	0,3
		80	—	—	2,2	1,6	0,9	0,6	0,4	0,2
		40	—	—	1,3	1,0	0,7	0,5	0,3	0,1
		20	—	—	0,8	0,7	0,56	0,43	0,23	0,1
		10	—	—	—	0,6	0,5	0,4	0,2	0,1

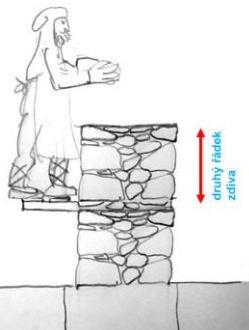
do líce se dávají kameny, které mají rovnou ložnou a čelní plochu; v jádru je kámen drobnější a nepravidelný

Středověké řádkové zdivo

Středověké lešení (1)

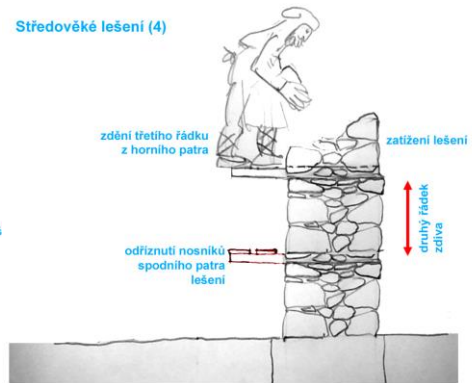
Středověké lešení (2)

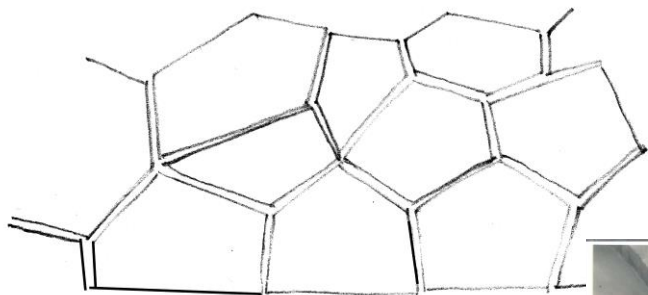

Středověké lešení (3)

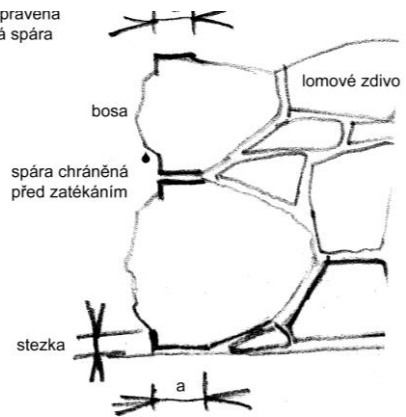
Středověké lešení (4)

08/str. 27-c Kyclopské zdivo 19. století

a - upravena
ložná spára

hrázděné domy –
oceánské pásmo

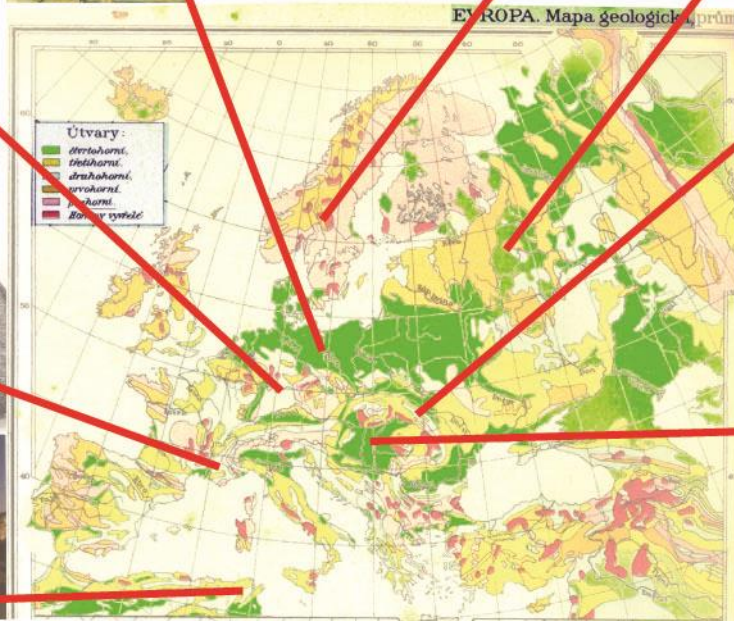
cihelné domy –
čtvrtohorní náplavy

dřevěné domy –
drsnější podnebí,
lesnaté oblasti

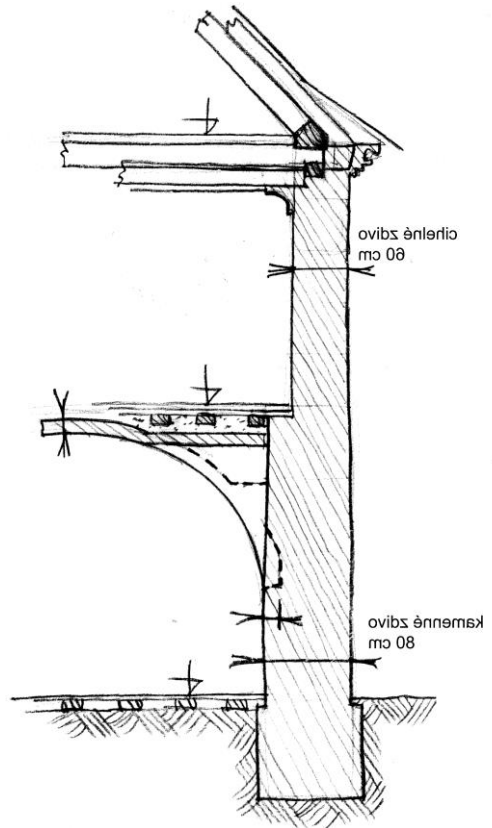

kamenné domy –
dostatek kamene

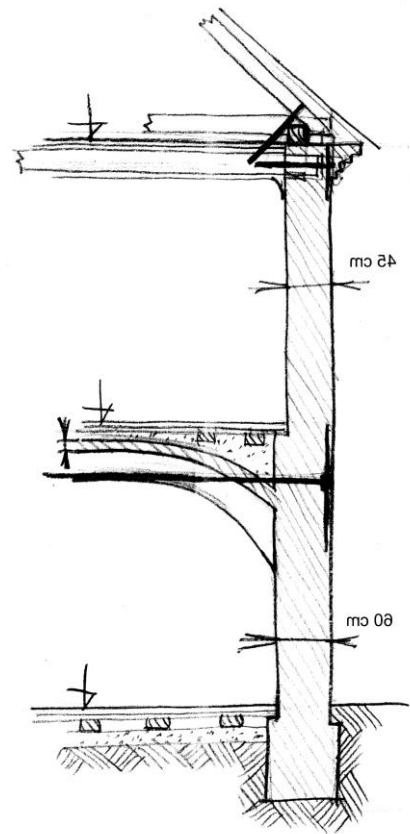

cihelné domy –
čtvrtohorní náplavy

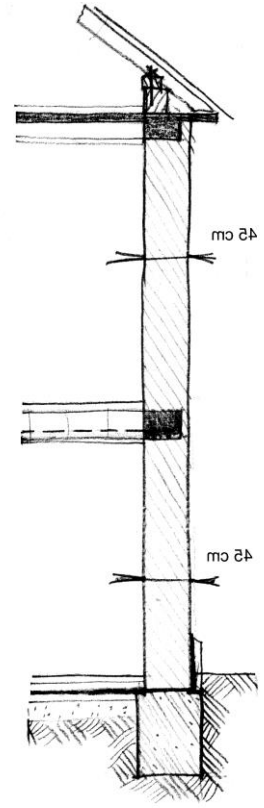
GEOGRAFICKÉ VLIVY

08\tr.32-1 Tuřost stavby z 18. století

08\tr.32-2 Tuřost stavby z 19. století

08\tr.32-3 Tuřost stavby ze 20. století

Michalovice
14. století

Tíryns
2. tisíciletí př. Kr.

Canterbury
Zdivo
z pazourku
Věnce z cihel
13. století

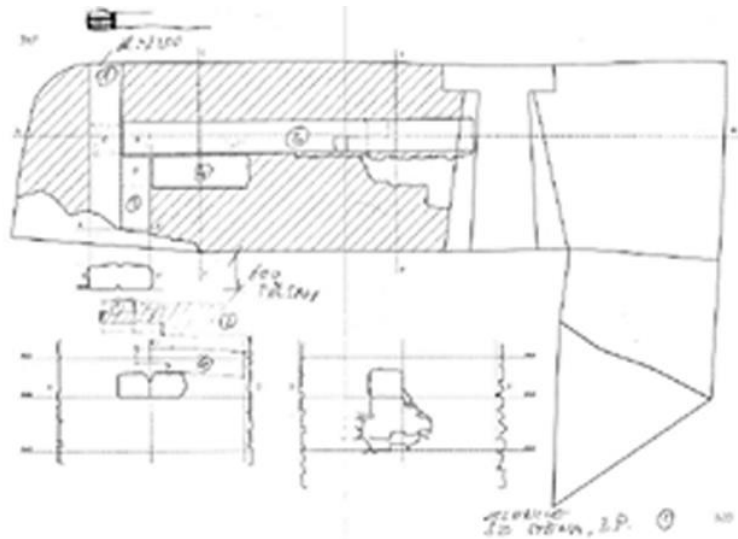
KLASOVÉ **ZDIVO**

Island
Zdivo z rašeliny
19. – 20. století

DŘEVĚNÉ VĚNCE
Zlenice

Zlenice
Dřevěné věnce
14. a 20. století

SUCHÉ ZDIVO
Sv. Jur

Manětín

Stráž nad Ohří

Himlštejn